

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Ivony Šubrtové a Mgr. Ondřeje Bartoše ve věci

žalobce: **České dráhy, a. s.**, IČO: 70994226
se sídlem Nábřeží L. Svobody 1222, 110 15 Praha

proti
žalovanému: **Česká obchodní inspekce**
se sídlem v Praze 2, Gorazdova 1969/24

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. září 2023, č. j. ČOI 108962/23/O100/Svo/Št,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci:

1. Žalobce obdržel dne 4. 9. 2023 shora identifikované rozhodnutí žalovaného, jímž byla na základě jeho odvolání do rozhodnutí Inspektorátu Královéhradeckého a Pardubického České obchodní inspekce se sídlem v Hradci Králové čj. ČOI 60681/23/2700, ze dne 15. 5. 2023 snížena uložená pokuta z původní výše 45 000 Kč na částku 30 000 Kč a ve zbytku bylo původní prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno.

II. Žalobní tvrzení

2. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí a uvedl, že žalovaný uznal napadeným rozhodnutím žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 24 odst. 7 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v rozhodném znění (dále též jako „ZOS”), jehož se měl dopustit tím, že v rozporu s § 3 odst. 1 písm. c) ZOS dne 8. 11. 2022 ve vlaku Sp. 1383 žalobce jako prodávající ve smyslu ust. § 2 odst. 1 písm. b) téhož zákona nesprávně naúčtoval spotřebitelce službu přepravy asistenčního psa, kdy tato přeprava byla nesprávně účtována v ceně jízdného ve výši 30 Kč navíc v neprospěch spotřebitele, ačkoliv asistenční pes měl být dle tarifních podmínek obviněného přepravován zdarma (str. 118 ČD TR 10, změna č. 34; účinnost od 1. 7. 2022 Ceník č. 5 Ceník souvisejících cestovních dokladů pro psy).

Liberační důvod

3. Žalobce uvedl, že jako železniční dopravce v osobní dopravě denně průměrně vypraví přibližně 6 800 spojů. O tom není mezi účastníky řízení sporu. Zaměstnanci vlakového doprovodu žalobce jsou ze znalostí tarifu a smluvních přepravních podmínek pravidelně každé čtvrtletí proškolení a zkoušeni, jak plyne zejména z interního předpisu „ČD Ok 2 Výcvikový a zkušební řád Českých drah, a.s. č. j. 59709/2012-010” a jeho Přílohy 3, což žalobce v předmětném přestupkovém řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí řádně doložil.
4. Dále žalobce vzpomenul, že prvoinstanční orgán na str. 5 příkazu SEČ: 27/0395/23/(3, čj. 33313/23/2700, SP. zn. 7628/23/2700 ze dne 14. 3. 2023 (dále též jen jako „Příkaz”), vydaného v téže věci a napadeného odporem uznal, že žalobce dosud nebyl za přestupek dle ust. § 24 odst. 7 písm. a) ZOS pravomocně sankcionován. Stejně tak na str. 15 napadeného rozhodnutí žalovaný ve shodě s prvoinstančním orgánem vyhodnotil ve prospěch žalobce okolnost, že se jedná o jeho první zjištěné porušení ust. § 3 ZOS v posledních třech letech.
5. Žalobce uvedl, že tři zaměstnanci, v důsledku jejichž jednání byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku, představují nepatrný zlomek z celkového počtu cca 16 000 zaměstnanců žalobce.
6. Uvedené skutečnosti, tedy naprostá ojedinělost případu, totiž dle žalobce prokazují, že zmíněný systém ověřování znalostí žalobce velmi efektivně brání jednání žalobce, které by bylo možné považovat za přestupek dle ust. § 24 odst. 7 písm. a) ZOS. Žalobce tedy dostatečně prokázal, že zmíněné školení a přezkušování zaměstnanců žalobce představuje liberační důvod podle § 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v rozhodném znění (dále též jako „ZOP” nebo „zákon o přestupcích”), protože navzdory rozsáhlé denní činnosti mnoha zaměstnanců na mnoha spojích představuje posuzovaný případ jediné selhání systému zavedeného žalobcem k zabránění spáchání uvedeného přestupku. Ostatně žalovaný neuvedl, co by žalobce musel učinit více, aby jinak splnil podmínky § 21 odst. 1 ZOP, jestliže to, co žalobce svým systémem vzdělávání a přezkušování učinil, považuje žalovaný za nedostatečné. Současně uvedené prokazuje, že žalobce vykonával nad svými zaměstnanci dostatečnou kontrolu podle § 21 odst. 2 ZOP. Žalovaný tedy měla deklarovat, že je žalobce odpovědnosti za předmětný přestupek zproštěn a přestupkové řízení měl zastavit.

Závažnost jednání žalobce

7. Žalovaný uložil napadeným rozhodnutím žalobci pokutu ve výši 30 000 Kč, tedy částku tisíckrát vyšší, než činilo předmětné přepravné účtované spotřebitelce za přepravu psa.
8. Na str. 13 napadeného rozhodnutí k tomu žalovaná uvedla: „*V tomto směru odvolací přisvědčil námitkám obviněné, že se nejedná o výrazný zásah do poměrů spotřebitelky (resp. cestující, která v průběhu dohadů o přepravném přepravné za spotřebitelku zaplatila, jak vyplývá z vyjádření obou průvodčích i spotřebitelky, což je však v této souvislosti nepodstatné) když v inkriminované době předmětná částka představovala ekvivalent 6 — 7 rohlíků, nesouhlasí však s tím, že by se jednalo o bagatelní částku, tou by mohla být částka v jednotkách korun. Namítá-li pak obviněná, že prvostupňový orgán nemůže tvrdit, že částka 30,- Kč představuje kvalifikovaný zásah do poměrů spotřebitelky (resp. platící cestující) ve smyslu ust. 38 písm. b) zákona o přestupcích, je třeba uvést, že prvostupňový orgán nezmiňuje kvalifikovaný zásah do poměrů spotřebitelky (resp. platící cestující), ale hovoří pouze o zásahu do jejích majetkových poměrů, přičemž, jak odvolací orgán poznamenal výše, s ohledem na značnou inflaci lze obecně (tj. bez ohledu na majetkové poměry konkrétní spotřebitelky) konstatovat, že nejde o zásah výrazný, současně však, jedná-li se o desítky korun, nejde ani o zásah zanedbatelný.“ K tomu žalobce uvedl, že v rozporu s § 3 a § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále též jen jako „správní řád“), žalovaný neprokazoval majetkové poměry spotřebitelky. Žalovaný proto již z toho důvodu nemůže důvodně tvrdit, že se nejedná o zásah zanedbatelný. Z vyjádření žalovaného není nijak blíže zřejmé, proč by 30 Kč mělo představovat nikoliv zanedbatelný zásah do poměrů spotřebitelky, takže je v tomto rozsahu napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*
9. V posledním odstavci na str. 13 napadeného rozhodnutí žalovaná dále uvádí: „*Za nedůvodnou považuje odvolací orgán námitku, že částka 30,- Kč nepředstavuje relevantní obohacení obviněné; při hodnocení závažnosti posuzovaného protiprávního jednání je podstatný jeho dopad na majetkové poměry spotřebitele, nikoli obviněné, neboť právem chráněným zájmem tohoto přestupku je ochrana majetkových práv spotřebitele, jak odvolací orgán již výše uvedl. Nelze proto souhlasit ani s tvrzením obviněné, že absence jejího adekvátního obohacení rovněž představuje zanedbatelný význam a rozsah následku ve smyslu ust. 38 písm. b) zákona o přestupcích.“ Ani tomu žalobce nepřisvědčil. Následkem přestupku ve smyslu § 38 písm. b) ZOP je i případný majetkový prospěch přestupce. Závažnost přestupku se jistě liší v případě, kdy v důsledku svého jednání získá přestupce částku relativně vysokou, od případu, kdy přestupce získá částku relativně nízkou.*
10. Na str. 14 napadeného rozhodnutí žalovaný konstatuje: „*Nepřípadná je rovněž námitka, že uložení pokuty patnáct set krát vyšší, než způsobená škoda, je zcela v rozporu s ust. 38 písm. b) zákona o přestupcích. Toto ustanovení stanoví jako jedno z hledisek pro uložení pokuty „význam a rozsah následku přestupku“, výši pokuty však určuje celá řada dalších kritérií uvedených v ust. 37 a násl. zákona o přestupcích a odvíjí se od typové závažnosti vyjádřené horní hranicí zákonné sazby, která v daném případě činí 5 000 000 Kč; vyměřená pokuta by tedy měla být stanovena s využitím všech těchto hledisek použitých na konkrétní případ. Výši pokuty proto nelze poměřovat jakožto násobek výše způsobené škody, nestanoví-li to zákon výslovně. Lze uzavřít, že výši způsobené škody je třeba zohlednit při posouzení závažnosti přestupku, přičemž je však třeba přihlídnout i k dalším relevantním skutečnostem; prosté vynásobení výše způsobené škody proto v této souvislosti neobstojí.“ Žalobce k tomu uvedl, že jaká další kritéria uvedená v ust. § 37 a násl. ZOP měl žalovaný v naposled citované pasáži konkrétně na mysli a jak je při výměře pokuty zohlednil, však napadené*

rozhodnutí v rozporu s § 68 odst. 3 správního řádu neobsahuje. V tomto rozsahu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

11. Ve třetím odstavci na str. 14 napadeného rozhodnutí žalovaný dovozuje: „*Odvolací orgán nepřisvědčil ani námitce, že rozsah a význam následku jednání je nutno posuzovat i ve vztahu k rozsahu činnosti obviněné, která denně průměrně vypraví přibližně 6 800 spojů, přičemž k posuzovanému jednání došlo v jediném případě na jednom spoji za dobu 30 let účinnosti předmětné právní úpravy. Jak už odvolací orgán uvedl výše, následkem se rozumí míra obrožení nebo poškození právem chráněného zájmu v konkrétním případě, z tohoto pohledu je tak zcela nepodstatné, zda se projednávaného přestupku dopustil drobný podnikatel či velký dopravce, rozsah podnikání obviněné nehraje v této souvislosti zjevně žádnou roli. Skutečnost, že u obviněné bylo porušení ust. 3 odst. 1 písm. c) ZOS zjištěno v posledních 3 letech poprvé, je významná při zkoumání případné recidivy, čímž se odvolací orgán zabývá níže.*” I tuto interpretaci § 37a a následujících ZOP považoval žalovaný za nesprávnou. Pokud by se žalobkyně dopouštěla na spotřebitelce téhož jednání, ad absurdum denně celých třicet let od účinnosti zákona o přestupcích, byla by závažnost takového jednání zřejmě jiná, vyšší, než pokud by se takového jednání žalobkyně dopustila jen jednou za uvedených třicet let. Pokud by se žalobce dopustil předmětného jednání, ad absurdum na spotřebitelích na všech téměř sedmi tisících vypravovaných spojích, byt' by tak učinil v jediný den, byla by závažnost takového jednání žalobce rovněž zřejmě jiná, vyšší, než pokud by se takového jednání dopustil jen na jednom spotřebiteli. Žalovaný tedy náležitě nezhodnotil, že s ohledem na celkový rozsah poskytovaných přepravních služeb a dobu, po kterou tyto služby žalobce poskytuje, jsou negativní důsledky jednání žalobce v posuzovaném případě zanedbatelné.

Svolení spotřebitelky

12. Žalovaný na str. 3 Příkazu uvedl: „*Spotřebitelka na výzvu zaměstnankyně odpověděla, že za psa žádnou částku platit nebude, že se jedná o synovu kompenzační pomůcku. Tím mělo dojít k částečnému uvedení průvodčí v omyl. Ta v tomto okamžiku uznala dle podmínek pro přepravu osob s průkazem ZTP/P pouze jednoho průvodce pro cestování bezplatně. Asistenční psi, řádně označení, se přepravují (a dne 8. 11. 2022 platily stejné podmínky) ve vlacích ČD bezplatně, a to nad rámec podmínek přepravy jednoho průvodce zdarma. Protože však pes byl umístěn pod sedačkou, jeho označení, že se jedná o asistenčního psa, nebylo v tomto okamžiku viditelné. Tím, že spotřebitelka uváděla, že se jedná o kompenzační pomůcku, požadovala tedy průvodčí doplatek v zásadě oprávněně.*” Na str. 15 napadeného rozhodnutí k tomu žalovaný uvedl: „*Co se týče okolností, za nichž byl přestupek spáchán, odvolací orgán ve shodě s prvostupňovým orgánem zohlednil ve prospěch obviněné, že spotřebitelka nehovořila o asistenčním psu, ale uvedla, že se jedná o synovu kompenzační pomůcku; tím se ztížilo posouzení situace zaměstnanci obviněné.*” K tomu žalobce uvedl, že pes, jakožto objekt právních vztahů z přepravní smlouvy, nemůže mít současně právní povahu kompenzační pomůcky, jejíž přeprava je zpoplatněna, a současně právní povahu asistenčního psa, jehož přeprava zpoplatněna není. Žalobce, jako železniční dopravce, není odborníkem na vztahy upravené obecně závaznou právní úpravou práva zdravotního či práva sociálního zabezpečení. Je proto odkázán na sdělení odborníků v tomto směru, tlumočená případně požadavky cestujícího na přepravní služby. Právě z toho důvodu je např. poskytnutí slevy pro osoby s kvalifikovaným tělesným postižením vázáno na předložení ZTP/P průkazu. Žalobce v takovém případě také neposuzuje, zda cestující splňuje podmínky pro vydání průkazu ZTP/P, ale pouze ověřuje, zda je průkaz ZTP/P platný a užitý

oprávněnou osobou. Pokud by navíc držitel průkazu ZTP/P z nějakého důvodu požadoval jízdní/přepravní doklad za nezlevněné jízdné/přepravné, nebyl by žalobce oprávněn této osobě za takové jízdné/přepravné jízdní/přepravní doklad odepřít. Skutečnost, že poškozená označila psa za kompenzační pomůcku, má za daných okolností povahu institutu svolení poškozené(ho) podle § 26 ZOP. Jestliže totiž spotřebitelka uvedla, že pes představuje kompenzační pomůcku, jejíž přeprava je zpoplatněna, pak tím současně implicitně souhlasila s vyloučením situace, že by se mohlo jednat o asistenčního psa s bezplatnou přepravou. Takže spotřebitelka vyjádřila souhlas, aby byla přeprava psa zpoplatněna jako přeprava kompenzační pomůcky, nikoliv jako bezplatná přeprava asistenčního psa. Již z toho důvodu nemůže být posuzované jednání žalobce podle § 26 odst. 1 ZOP přestupkem a žalovaný byla povinen řízení o přestupku zastavit.

13. Žalobce závěrem shrnul, že vypraví denně přibližně 6 800 spojů a má přibližně 16 000 zaměstnanců a má zaveden systém pravidelného školení a přezkušování zaměstnanců ze smluvních přepravních podmínek a přepravních tarifů. Žalovaný přitom přiznal, že se jedná o jediný případ takového přestupku žalobce v rámci celé České republiky nejméně za poslední tři roky. To je jednak důkazem, že žalobce vykonával nad svými zaměstnanci dostatečnou kontrolu podle § 21 odst. 2 ZOP. Současně takto efektivně fungující systém pravidelného školení a přezkušování zaměstnanců žalobce představuje liberační důvod podle § 21 odst. 1 ZOP. I kdyby se však o přestupek jednalo, tak žalovaný nesprávně posoudil závažnost jednání žalobce. Částka účtovaného přepravného 30 Kč představuje zanedbatelný zásah do majetkových poměrů spotřebitelky. Současně tato částka představuje minimální majetkový prospěch žalobce. Spotřebitelka označila přepravovaného psa za kompenzační pomůcku, nikoliv za vodícího, ani za asistenčního psa. Takový postup není přepravní smlouvou, resp. smluvními přepravními podmínkami žalobce, zakázán. Pes, jakožto objekt právních vztahů z přepravní smlouvy, nemůže mít současně právní povahu kompenzační pomůcky, jejíž přeprava je zpoplatněna, a současně právní povahu asistenčního psa, jehož přeprava zpoplatněna není. Skutečnost, že spotřebitelka označila psa za kompenzační pomůcku, má za daných okolností povahu institutu svolení poškozeného - spotřebitelky podle § 26 ZOP. Jestliže totiž spotřebitelka uvedla, že pes představuje kompenzační pomůcku, jejíž přeprava je zpoplatněna, pak tím současně implicitně souhlasila s vyloučením situace, že by se mohlo jednat o asistenčního psa s bezplatnou přepravou. Spotřebitelka tak vyjádřila souhlas, aby byla přeprava psa zpoplatněna jako přeprava kompenzační pomůcky, nikoliv jako bezplatná přeprava asistenčního psa.

III. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný uvedl, že se žalobce naplnění liberačního důvodu dovolával již v odvolání proti žalobou napadenému rozhodnutí, žalovaný proto odkázal na str. 11 - 12 tohoto rozhodnutí, kde uvedl úvahy, které jej vedly k závěru, že v posuzovaném případě liberační důvod naplněn nebyl. Žalovaný zde zdůraznil restriktivní výklad institutu liberačního důvodu zastávaný judikaturou, dle něhož pravidelná školení a přezkušování zaměstnanců a jejich kontrola jsou spíše nutné minimum, které by měl prodávající provádět, má-li zajistit, aby jeho zaměstnanci dodržovali při výkonu práce své povinnosti, a to tím spíše, že povinnost pravidelného školení a přezkušování stanoví přímo zák. č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, a to v ust. 35 odst. 1 písm. b). Na těchto závěrech žalovaný setrval.

15. Ke stanovené výši pokuty žalovaný odkázal na str. 14 napadeného rozhodnutí a dále uvedl, že výše pokuty se neodvíjí pouze od rozsahu následku přestupku, ale je třeba přihlídnout ke všem relevantním kritériím upraveným především v ust. 37 a násl. ZOP. Pouhé vynásobení výše způsobené škody v této souvislosti neobstojí. K námitce, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť v něm žalovaný neuvedl, která další relevantní kritéria upravená v ust. 37 a násl. ZOP měl na mysli a jak je při výměře pokuty zohlednil, žalovaný uvedl, že se jednotlivými kritérii relevantními pro určení výše pokuty a jejich dopadem na výši pokuty v daném případě zabýval na str. 13 - 16 napadeného rozhodnutí.
16. Žalovaný nepovažoval za důvodné ani námitky žalobce, dle nichž zaplacené přepravné ve výši 30 Kč nepředstavuje výrazný zásah do poměrů spotřebitelky, avšak nejde ani o zásah zanedbatelný. Neprokazoval-li žalovaný majetkové poměry stěžovatelky, nemůže důvodně tvrdit, že se nejedná o zanedbatelný zásah. Dle žalobce není z vyjádření žalovaného nijak blíže zřejmé, proč by 30 Kč mělo představovat nikoli zanedbatelný zásah do poměrů spotřebitelky. K tomu žalovaný uvedl, že ve čtvrtém odstavci na str. 13 napadeného rozhodnutí výslovně uvádí, že tuto částku posuzuje obecně, tj. bez ohledu na majetkové poměry konkrétní spotřebitelky, s tím, že za zanedbatelnou ji nepovažuje s ohledem na to, že se jedná o desítky korun; zanedbatelnou by pak byla částka v jednotkách korun. Je tedy zřejmé, co žalovaného vedlo k závěru o nikoli zanedbatelném zásahu takové částky do majetkových poměrů spotřebitele.
17. K otázce obohacení a zanedbatelného významu přestupku žalovaný podotkl, že následkem přestupku se v doktríně trestního práva rozumí porušení nebo ohrožení hodnot, které jsou objektem přestupku, tedy které jsou přestupkem chráněny. Právem chráněným zájmem přestupku dle ust. 24 odst. 7 písm. a) ZOS je ochrana majetkových práv spotřebitele, při hodnocení závažnosti tohoto přestupku z pohledu významu a rozsahu následku přestupku tak je významný dopad na majetkové poměry spotřebitele, nikoli obviněného. Jak žalovaný uvedl v napadeném rozhodnutí, „adekvátní obohacení obviněného“ by mohlo být významné v případě, že by skutková podstata přestupku zahrnovala záměr pachatele přestupku se „adekvátně“ obohatit, což není tento případ.
18. Žalovaný trval na tom, že není namístě posuzovat rozsah a význam následku protiprávního jednání obviněného ve smyslu ust. 38 písm. b) ZOP i vzhledem k rozsahu jeho činnosti. Z tohoto pohledu není podstatné, zda se předmětného přestupku dopustil drobný podnikatel či velký dopravce. Argumentace žalobce v tom smyslu, že závažnost postihovaného jednání by byla vyšší, pokud by se ho dopouštěl na spotřebiteli denně celých třicet let, ve srovnání s tím, když se ho dopustil jednou za 30 let, resp. že by byla vyšší, pokud by se ho dopustil na spotřebitelích na všech téměř sedmi tisících vypravovaných spojích, byť v jediný den, ve srovnání s tím, když se ho dopustí jen na jedné spotřebitelce, není v této souvislosti přílehlavá, neboť žalobce zde argumentuje rozsahem protiprávního jednání, nikoli rozsahem své činnosti.
19. K poslední žalobní námitce, dle níž skutečnost, že poškozená označila psa za kompenzační pomůcku, představuje za daných okolností svolení poškozeného podle § 26 ZOP a vyjádření souhlasu, aby byla přeprava psa zpoplatněna jako přeprava kompenzační pomůcky, nikoliv jako bezplatná přeprava asistenčního psa, žalovaný uvedl, že ze zjištěného skutkového stavu, který žalobce nezpochybnil, je zřejmé, že spotřebitelka se zpoplatněním přepravy předmětného psa nesouhlasila, naopak i ve vyjádření žalobce ze dne 8. 2. 2023 je uvedeno: „*Paní P. na výzvu průvodčí odpověděla, že*

za psa žádnou částku platit nebude, že se jedná o synovu kompenzační pomůcku.“ Stejně tak pracovnice žalobce, paní K., ve svém vyjádření ze dne 2. 2. 2023 uvedla, že spotřebitelka na její dotaz, zda má jízdenku i pro psa, odpověděla: „Pes jede zadarmo“. Předmětná námitka nemůže obstát ani z toho důvodu, že (jak vyplývá ze skutečností blíže rozvedených v napadeném rozhodnutí) ani jeden ze zúčastněných zaměstnanců žalobce neposoudil psa jakožto kompenzační pomůcku, zpoplatněn tedy nebyl jako přeprava kompenzační pomůcky (s čímž spotřebitelka měla dle argumentace obviněného souhlasit), ale jako průvodce cestujícího s průkazem ZTP/P. Pro úplnost žalovaný uvedl, že o svolení poškozeného nemůže jít v důsledku omylu cestujícího, který použije nesprávnou terminologii; je na žalobci jakožto profesionálovi a autorovi příslušných tarifních podmínek přepravy, kterou provozuje, aby cestujícího patřičně poučil, a cenu přepravy mu účtoval v souladu s těmito podmínkami; naopak není přípustné, aby se omylu cestujícího dovolával tím, že cestující tak souhlasil s nesprávným účtováním přepravy. Podmínky pro uplatnění institutu svolení spotřebitelky - poškozené ve smyslu ust. § 26 ZOP tak v daném případě splněny nejsou. Mylné vyjádření spotřebitelky, které ztížilo správné posouzení situace, však správní orgány vyhodnotily ve prospěch obviněné při stanovení výše pokuty, jak vyplývá z obou správních rozhodnutí.

IV. Přezkoumání věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez nařízení jednání, když žalobce i žalovaný vyjádřili s tímto postupem souhlas dle ust. § 51 odst. 1 uvedené právní úpravy. Po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak usoudil následovně.
21. Z protokolu o kontrole ze dne 13. 2. 2023, č. j. ČOI 20702/23/0100, včetně vyjádření žalobce ze dne 8. 2. 2023, které je přílohou tohoto protokolu, a z úředního záznamu ze dne 30. 1. 2023 a jeho příloh je zřejmé, že při přepravě spotřebitelky paní P. (dále jen „spotřebitelka“) s jejím synem - držitelem průkazu ZTP/P - a asistenčním psem dne 8. 11. 2022 z Malých Svatoňovic do Prahy účtovala průvodčí vlaku přepravné za asistenčního psa ve výši 30 Kč, ačkoli ten měl být dle TR 10 přepraven zdarma. Dle informací žalobce zveřejněných na webových stránkách www.cd.cz „Přepravuji psa nebo jiné zvíře - platnost od 11. 12. 2022“ a „Zvláštní jízdné ZTP a ZTP/P - platnost od 11. 12. 2022“ má držitel průkazu ZTP/P kromě nároku na zvláštní jízdné ještě nárok na bezplatnou přepravu svého průvodce ve 2. třídě; řádně označený asistenční pes je pak přepraven vždy zdarma, a to i s cestujícím, který není držitelem průkazu ZTP/P nebo ZTP (viz příloha č. 2, 3 úředního záznamu ze dne 30. 1. 2023). Přeprava služebních, vodicích a asistenčních psů zdarma vyplývá i z TR 10 ceníku („Ceník 5 - Ceník souvisejících cestovních dokladů pro psy“) předloženého žalobcem, který je zachycen v protokolu o kontrole, a z bodu 81. TR 10.
22. Dle vyjádření žalobce ze dne 8. 2. 2023 se spotřebitelka prokázala jízdním dokladem se slevou ZTP/P a platným průkazem ZTP/P, který opravňoval k cestování za zlevněné jízdné jejího syna a k bezplatnému cestování průvodce. Pracovnice žalobce (dále také „průvodčí“) se domnívala, že průvodcem je pouze spotřebitelka, pes ležel pod sedačkou, dle průvodčí „byla mu vidět jen část hlavy a před ním miska s vodou ...jeho značení nebylo vidět.“ Na výzvu průvodčí měla spotřebitelka odpovědět, že za psa nic platit nebude, že se jedná o synovu kompenzační pomůcku a dle vyjádření průvodčí „vytáhla svazek různých

průkazů." K tomu průvodčí ve vyjádření dodává, že: „Kompenzační pomůcka jsou hole, invalidní vozík, ale ne pes." Dle průvodčí spotřebitelka ani jednou neřekla, že se jedná o asistenčního psa. Tím došlo dle žalobce k uvedení průvodčí v omyl, ta tak dle podmínek pro přepravu osob s průkazem ZTP/P uznala pouze jednoho průvodce pro cestování bezplatně. Řádně označení asistenční psi se nad rámec podmínek přepravy jednoho průvodce zdarma přepravují bezplatně, pes však byl umístěn pod sedačkou a jeho označení asistenčního psa nebylo v daný okamžik viditelné. V důsledku sdělení spotřebitelky, že se jedná o kompenzační pomůcku, požadovala průvodčí doplatek dle názoru žalobce v zásadě oprávněně.

23. Žalobce ve vyjádření rovněž uvedl, že následně byl o posouzení situace požádán ještě průvodčí ze zadních vozů, bohužel však se stejným výsledkem. Ten k tomu ve svém vyjádření ze dne 2. 2. 2023 mj. sdělil, že: „Pes byl pod sedačkou, nicméně jakéhosi označení postrojem jsem si všiml, a proto jsem se dovítí, že řeč je o asistenčním psu, přestože paní stále opakovala, že se jedná o kompenzační pomůcku, čímž nás bohužel trochu zavedla. Když jsem se později bavil s kolegyní K., tak ta z pozice, kde stála, postroj vůbec neviděla. Na místě mi bylo divné, že by měla spotřebitelka, byť s průkazem ZTP/P, nárok na přepravu dvou průvodců zdarma (matky a asistenčního psa), proto jsem zatelefonoval o radu SUP paní A. Telefonát jsem vedl mimo oddíl cestujících a SUP moji domněnku potvrdila. Proto jsem paní naučoval přepravné za psa, které stálo 30 Kč." Dle dalšího vyjádření druhého průvodčího mu později znovu volala SUP paní A., odkázala jej na příslušné články TR 10 s tím, že si již není jistá správností postupu průvodčích, to už ale bylo krátce před cílovou stanicí vlaku Hradec Králové hl. n. Závěrem druhý průvodčí konstatoval: „Až při klidném prostudování předpisu TR 10, jehož některé články týkající se dané problematiky jsou bohužel velmi nejednoznačně interpretovány, a hlavně z Týdeníku osobní přepravy z června 2017 jsem zjistil, že jsem při odbavení chyboval, což mě mrzí.“
24. Žalobce ve vyjádření poznamenal, že zpětně uznává pochybení svých zaměstnanců, pokud by však bylo zřetelně vidět, že se jedná o asistenčního psa nebo pokud by spotřebitelka hned uvedla, že se jedná o asistenčního psa, a nikoliv o kompenzační pomůcku, k popsanému konfliktu by nedošlo. Závěrem vyjádření se žalobce spotřebitelce omluvil za neoprávněné účtování poplatku za přepravu jejího asistenčního psa. Pro případnou eliminaci podobného nedorozumění doporučil při komunikaci s jeho zaměstnanci užívat označení asistenční pes, nikoli kompenzační pomůcka.
25. Protokol byl žalobci řádně doručen, námitky proti kontrolnímu zjištění žádné nepodal, přestože o této možnosti byl v protokolu řádně poučen. Uvedená zjištění žalobce nijak nezpochybňoval ani v průběhu správního řízení navazujícího na tuto kontrolu; žalovaný proto považoval skutkový stav věci za náležitě prokázaný.
26. Krajský soud prioritně k věci uvádí, že na základě shora uvedeného lze konstatovat, že skutkově není mezi účastníky řízení sporu. Oba tak považují za zřejmé, že spotřebitelka cestovala na uvedené trase s asistenčním psem, za něhož průvodčí vlaku účtovala přepravné ve výši 30 Kč, přičemž dle TR 10 je přeprava asistenčního psa bezplatná. Za těchto okolností tedy soud nepovažoval návrh žalobce na provedení důkazů v žalobě specifikovaných za důvodný.
27. Dále se krajský soud zabýval jednotlivými žalobními námitkami.
28. Žalobce se domáhal uznání liberačního důvodu.

29. K tomu lze předně uvést, že povinností žalobce je účtovat jízdné a přepravné v souladu s jeho tarifními podmínkami. Je samozřejmé, že pro posouzení podmínek, na základě nichž je potom jízdné a přepravné účtováno, musí průvodčí vlaku vycházet z údajů, které mu i na základě doplňujících informací sdělí sám cestující. Následné vyhodnocení těchto informací je pak již otázkou profesionálního posouzení samotného průvodčího vlaku. Je rovněž zřejmé, že v projednávané věci získal žalobce od spotřebitelky informace, které dle jeho názoru byly pro posouzení závadějící. Nelze ovšem přehlédnout, že prvoinstanční orgán posoudil tuto skutečnost ve prospěch žalobce, nikoli k její tíži.
30. Žalobce v této souvislosti konstatoval, že pokud spotřebitelka uvedla, že pes představuje kompenzační pomůcku, pak tím implicitně souhlasila s vyloučením situace, že by se mohlo jednat o asistenčního psa s bezplatnou přepravou. Dle žalobce tak spotřebitelka vyjádřila souhlas, aby byla přeprava psa zpoplatněna jako přeprava kompenzační pomůcky, nikoli aby šlo o bezplatnou přepravu asistenčního psa. Této námitce ve shodě s názorem žalovaného krajský soud nemohl přisvědčit. Je nutno uvést, že pes nebyl nikým posuzován jako přeprava kompenzační pomůcky, ale jako průvodce cestujícího s průkazem ZTP/P.
31. Žalobce dále připomíná pravidelné proškolení a přezkušování zaměstnanců vlakového doprovodu ze znalostí tarifu a smluvních přepravních podmínek a na jejich kontrolu, což podle něho představuje liberační důvod ve smyslu ust. § 21 odst. 1 ZOP. Tato otázka již byla předmětem posouzení správních soudů a z jejich judikatury lze dovodit, jak ostatně vzpomenul i žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, že *„Účelem ustanovení obsahujícího liberační důvod je zabránění sankce ve zcela výjimečných případech, kdy by její uložení odporovalo jejímu smyslu.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, č. j. 9 As 195/2018-27). Jak dále judikatura poznamenává, *„Pokud žalobce v této souvislosti v podané žalobě poukazyval na skutečnost, že veškeré své úsilí ve smyslu 24b odst. 1 ZOS vynakládá již tím, že řádně a pravidelně školí své zaměstnance, krajský soud je naopak toho názoru, že se v tomto ohledu nejednalo o vynaložení veškerého úsilí, které by na žalobci bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil. Pokud žalobce namítal, že svým zaměstnancům poskytuje pravidelná školení ze znalosti příslušných právních předpisů, případně v této souvislosti provádí namátkové kontroly, lze tuto skutečnost hodnotit spíše jako nutné minimum, k němuž je žalobce povinen. Žalobce odpovídá za chování svých zaměstnanců a je na něm, aby prodej svěřil osobám náležitě kvalifikovaným a odpovědným tak, aby k pochybením a porušování zákonných ustanovení nedocházelo.“* (rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 4. 2015, č. j. 57 A 129/2013-58). Je tak zřejmé, že pravidelné proškolení svých zaměstnanců je nutno považovat za samozřejmou povinnost zaměstnavatele. Pokud žalobce připomíná, že během tří let se v jeho případě stal pouhý jeden přestupek, lze tak rovněž připustit, že pravidelné proškolení zaměstnanců přineslo kladný výsledek. Je však nutno mít na zřeteli, že zaměstnavatel nese objektivní odpovědnost za své zaměstnance, takže pravidelná školení jsou považována za samozřejmou povinnost zaměstnavatele vedoucí k zamezení případných pochybení zaměstnanců plynoucích z neznalosti příslušné legislativy.
32. Na základě uvedeného pak lze ve shodě s názorem žalovaného konstatovat, že liberace se uplatní tehdy, kdy i přes veškeré úsilí vynakládané relevantními osobami jednajícími za zaměstnavatele k porušení povinnosti přesto dojde. Taková situace však v projednávané věci nenastala. Lze tak nepochybně uzavřít, že žalobce jakožto prodávající ve smyslu ust. 2 odst. 1 písm. b) ZOS shora vzpomínaným jednáním porušil

povinnost správně účtovat cenu za poskytované služby, jak mu ukládá ust. 3 odst. 1 písm. c) ZOS, čímž naplnil skutkovou podstatu přestupku dle ust. 24 odst. 7 písm. a) ZOS.

33. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí zabýval v reakci na zpochybnění postupu prvoinstančního orgánu i *stanovením výše pokuty*.
34. Stanovení konkrétní sankce je předmětem správního uvážení žalovaného (tj. jeho diskrečního práva). Žalovanému je zákonem dána volnost při určení výše pokuty rozhodnout ve vymezených hranicích. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 Afs 1/2012 - 36, „[n]a rozdíl od posuzování otázek zákonnosti, jimiž se soud musí při posuzování správní věci k žalobní námitce zabývat, je oblast správní diskrece soudní kontrole prakticky uzavřena. Podrobit volné správní uvážení soudnímu přezkoumání při hodnocení zákonnosti rozhodnutí lze jen potud, překročil-li správní orgán zákonem stanovené meze tohoto uvážení, vybočil-li z nich nebo volné uvážení zneužil. Není však v pravomoci správního soudu, aby vstoupil do role správního orgánu a položil na místo správního uvážení soudcovské a sám rozhodl, jaká pokuta by měla být uložena. [...] Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že při posuzování zákonnosti uložené sankce správní soud k žalobní námitce přezkoumá, zda správní orgán při stanovení výše sankce zohlednil všechna zákonem stanovená kritéria, zda jeho úvahy o výši pokuty jsou racionální, ucelené, koherentní a v souladu se zásadami logiky, zda správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení nebo jej nezneužil, ale rovněž, zda uložená pokuta není likvidační (srov. např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 - 133, č. 2092/2010 Sb. NSS, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, č. 105/27 Sb. ÚS, č. 405/2002 Sb., nebo ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02, č. 299/2004 Sb.). Při hodnocení zákonnosti uložené sankce správními soudy není dán soudu prostor pro změnu a nahrazení správního uvážení uvážením soudním, tedy ani prostor pro hodnocení prosté přiměřenosti uložené sankce. Přiměřenost by při posuzování zákonnosti uložené sankce měla význam jediné tehdy, pokud by se správní orgán dopustil některé výše popsané nezákonnosti, v jejímž důsledku by výše uložené sankce neobstála, a byla by takříkajíc nepřiměřená okolnostem projednávaného případu.“
35. K tomu krajský soud uvádí, že za přestupek dle ust. § 24 odst. 7 písm. a) ZOS v návaznosti na ust. § 24 odst. 17 písm. e) ZOS lze uložit pokutu do výše 5 000 000 Kč. Při stanovení výše pokuty je třeba zohlednit hlediska uvedená v ust. § 37 a násl. zákona o přestupcích. Lze tak považovat za zřejmé, že porušení povinnosti poctivého poskytování služeb podle § 3 ZOS je třeba považovat za závažné protiprávní jednání, čemuž odpovídá i horní hranice zákonné sazby 5 000 000 Kč. Závěr žalovaného, že právem chráněným zájmem je zde nejen ochrana majetkových práv spotřebitele, která bývají nepoctivým jednáním podnikatele dotčena, ale v širším kontextu i princip poctivosti, který se v našem právním řádu objevuje od nepaměti, přičemž obecně je třeba říci, že poctivé jednání a od něho se odvíjející princip důvěry v úkony druhých osob při veškerém sociálním styku s nimi je základním předpokladem pro fungování společnosti, pak bezesporu odpovídá požadavkům uvedené právní úpravy.
36. V projednávané věci vyúčtoval zaměstnanec žalobce v rozporu s požadavky danými TR 10 přepravné za psa ve výši 30 Kč, ač měl být přepravován bez vyúčtování jakékoliv částky. Nelze se v žádném případě přiklonit k názoru žalobce, že tato částka je při posouzení dané věci zanedbatelná. Lze přisvědčit názoru žalovaného, že se jedná o desítky korun, tedy nejedná se o výrazný zásah do poměrů spotřebitelky, na druhou stranu se však nejedná o částku bagatelní, tou by mohla být částka v jednotkách korun.

Prvostupňový správní orgán a potažmo žalovaný tedy příznačně označili postup žalobce za zásah do majetkových poměrů spotřebitelky se zdůrazněním, že se nejedná o zásah výrazný. Současné však v souladu se zákonnými podmínkami zdůraznili, že jedná-li se o desítky korun, nejde ani o zásah zanedbatelný.

37. Nelze tak přisvědčit názoru žalobce, že rozsah a význam následku přestupku ve smyslu ust. § 38 písm. b) ZOP je více než zanedbatelný. Nepřípadná je rovněž námitka, že uložení pokuty patnáct set krát vyšší, než způsobená škoda, je zcela v rozporu s ust. § 38 písm. b) ZOP. Krajský soud ve shodě s názorem žalovaného uvádí, že výši pokuty nelze poměřovat s násobkem výše způsobené škody, nestanoví-li to zákon výslovně. Rovněž tak nemůže být v tomto případě zohlednitelný ani rozsah podnikání žalobce.
38. Dále nelze přehlédnout, že žalovaný ve shodě s prvostupňovým orgánem přihlédl ve prospěch žalobce rovněž k tomu, že spotřebitelka nehovořila o asistenčním psu, ale uvedla, že se jedná o synovu kompenzační pomůcku. Tato okolnost nesporně zaměstnanci žalovaného posouzení situace zkomplikovala. Dále žalovaný v souladu s názorem prvoinstančního orgánu zohlednil ve prospěch žalobce okolnost, že se jedná o jeho první zjištěné porušení ust. § 3 ZOS v posledních třech letech, a to nejen v působnosti prvostupňového orgánu, ale i v působnosti celé České obchodní inspekce. Rovněž tak žalovaný i prvostupňový orgán vzali ve prospěch žalobce v úvahu, že řádně spolupracoval, své pochybení uznal a omluvil se za něj, a rovněž zohlednili i skutečnost, že žalobce pravidelně svoje zaměstnance proškoluje.
39. Žalovaný, jak vyplynulo z průběhu správního řízení, přistoupil v průběhu odvolacího řízení ke snížení vyměřené pokuty a to zejména s ohledem na zavádějící komunikaci spotřebitelky při účtování ceny za přepravu, dále na propracovaný systém školení a přezkušování, a v neposlední řadě i na přístup žalobce ke zjištěným nedostatkům. Žalovaný rovněž při posouzení výše pokuty zohlednil i vyměřovací řízení ve skutkově obdobných případech. Z opačného pohledu pak žalovaný zohlednil při stanovení výše pokuty i závaznou judikaturu, dle níž pokuta musí být stanovena v takové výši, aby pro žalobce byla citelným zásahem do jeho majetkové sféry a plnila preventivní i represivní funkci.
40. Postup žalovaného považuje krajský soud za zákonný. Žalovaný v napadeném rozhodnutí velice podrobně odůvodnil, proč přistoupil k uložení pokuty a v jaké výši a podrobně rozebral i důvody, které jej v odvolacím řízení vedly ke snížení pokuty. S takto vyslovenými závěry se krajský soud ztotožňuje.
41. Na základě shora uvedeného krajský soud žalobu jako nedůvodnou ve smyslu ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
42. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 20. května 2024

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu